

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Φύλλο εργασίας 2

Η αποστολή μας

Θα διερευνήσουμε τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες, ιδίως στα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους στην Ελλάδα, μελετώντας προφορικές μαρτυρίες προσφύγων (οι οποίες μαγνητοφωνήθηκαν από επιστήμονες). Στόχος μας να συλλέξουμε τα στοιχεία εκείνα που θα μας επιτρέψουν να φανταστούμε και να παρουσιάσουμε θεατρικά τον διάλογο που θα μπορούσαν να έχουν οι πρόσφυγες με τα εγγόνια τους, διηγούμενοι γεγονότα σαν και αυτά που παρουσιάζονται στις μαρτυρίες.

Η διαδικασία

1. Θα διαβάσουμε με προσοχή τη μαρτυρία που μας έχει δοθεί, και θα κρατήσουμε σημειώσεις για:
 - το περιεχόμενο της μαρτυρίας πολύ συνοπτικά,
 - τα συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε για το είδος και τις αιτίες των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες,
 - τα συναισθήματα που φανταζόμαστε ότι τους προκάλούσαν αυτά τα προβλήματα.
2. Στη συνέχεια, θα προετοιμάσουμε (σε γενικές γραμμές) τον διάλογο μεταξύ ενός ηλικιωμένου Μικρασιάτη πρόσφυγα (παππού ή γιαγιάς) και του εγγονού ή της εγγονής του:
 - Ο ηλικιωμένος διηγείται κάποιο επεισόδιο (ή κάποια επεισόδια) που αναφέρεται στη μαρτυρία που μελετήσαμε σχετικά με τη στάση των Ελλαδιτών απέναντι στους πρόσφυγες του '22. Ο εγγονός ρωτά για τις αιτίες αυτής της στάσης και ο ηλικιωμένος προσπαθεί να εξηγήσει. Τον διάλογο κλείνει ο εγγονός ή η εγγονή με κάποιο σχόλιο/συμπέρασμα.
 - Κάποιο από τα μέλη της ομάδας θα αναλάβει τον ρόλο του προσώπου που έχει δώσει τη μαρτυρία που μελετήσαμε (δηλαδή θα θεωρήσουμε ότι η μαρτυρία δίνεται από κάποιον παππού ή κάποια γιαγιά) και κάποιο άλλο μέλος θα αναλάβει τον ρόλο του εγγονού ή της εγγονής αυτού του προσώπου. Η ομάδα δίνει ιδέες για τα εξής: α) ποιο γεγονός ή ποια γεγονότα θα διηγηθεί ο ηλικιωμένος, β) ποια είναι τα συναισθήματά του και γ) πώς εξηγεί τη στάση των ντόπιων.
 - Τα μέλη που έχουν αναλάβει τους δύο ρόλους αυτοσχεδιάζουν, βασιζόμενα σε αυτή την προετοιμασία.

συνέχεια →

**Μαρτυρία Μαρίας
Μπιρμπίλη από
το Γιατζηλάρι
Ερυθραίας.
Κέντρο
Μικρασιατικών
Σπουδών, Η
Έξοδος, τόμ. Α΄,
Αθήνα 1980, σ.
72-73.**

«Μπήκαμε σ' ένα καϊκι, μαζί και λίγοι χωριανοί, και βγήκαμε στη Χίο. Στην αρχή μείναμε στο λιμάνι. Χάμω στα χώματα κοιμόμαστε.

Μια μέρα ο άντρας μου μου λέει: "Μαρία, να σηκωθούμε να φύγουμε, βλέπω τους αξιωματικούς χωρίς εξαρτήσεις, φοβάμαι μη γίνει κανένα κίνημα".

Νύχτα μας εσήκωσε. Παίρνομε πάλι τα έχοντα μας στον ώμο, και τραβούμε νότια και πάμε σ' ένα περιβόλι. Ο νοικοκύρης μας διώχνει, φοβήθηκε μη φάμε τα μανταρίνια. Πάμε σ' έναν ελιώνα. Μας διώχνουν κι από κει. Εμείς δε φύγαμε. "Κερατά", του λέει ο άντρας μου, "εμείς είμαστε διωγμένοι, πού θες να πάμε;". Κάναμε σπιτάκια με τσι πέτρες, σαν τα απιδιά, και κάσαμε. Πιάνει ένα απόγεμα βροχή, δεν είχαμε πώς να προφυλαχτούμε. Πήγαμε σ' ένα σπίτι, κάτω από τα σκαλοπάτια. Το πρωί, ανοίγει ο νοικοκύρης την πόρτα, μας βλέπει, την ξανακλείνει. Σε λιγάκι ξαναβγαίνει, κρατούσε τρεις φέτες ψωμί και τυρί για τα παιδιά. "Εμείς", του είπαμε, "ήρθαμε για να προφυλαχτούμε, δεν ήρθαμε για ελεημοσύνη".

Ένα μήνα μείναμε στη Χίο, ούτε παράθυρο ούτε πόρτα κιώτικη είδαμε ανοιχτή.

Μετά σπάσαμε μιαν αποθήκη και πήγαμε και καθίσαμε. Από κει δα ξεκινήσαμε και φύγαμε. Πρώτη του Σεπτεμβρη πήγαμε στη Χίο, δύο του Οκτώβρη ήμαστε στην Κρήτη, στα Χανιά. Εκεί ήρθε ένας και μας πήρε να μαζέψομε ελιές στην Παλιόχωρα. Ένα μερόνυχτο και μια μέρα κάναμε για να φθάσομε. Ανάμεσα στα βουνά και στα λαγκάδια πορπατούσαμε.

Σαν φτάσαμε στο χωριό, ήθελε να μας βάλει σ' ένα κουμάσι να κοιμηθούμε. "Εγώ" του λέω "δεν μπαίνω μέσα, άμα ήθελα να μείνω αιχμάλωτη έμενα και στη Μικρασία". Ήρθε μετά ο πρόεδρος της κοινότητας και μας έβαλε σ' ένα κελί. Εκεί ήτανε μεγάλα, ούτε στρώμα όμως, ούτε πάπλωμα είχαμε να πλαγιόσομε. Μαζεύτηκε ο κόσμος και μας κοίταζε περίεργα, σα να είμαστε άλλη φυλή.

-Ξέρετε ελληνικά; μας ρωτούσανε, είχατε εκκλησίες στον τόπο σας;

-Ευρωπαϊκά είναι ντυμένοι, λέγανε.

Μετά από ένα χρόνο σηκωθήκαμε και φύγαμε, πήγαμε στα Χανιά. Εγκατασταθήκαμε σ' ένα μετόχι τούρκικο. Ένας Τούρκος το είχε άλλοτε αυτό και το μοιράσανε σε εξήντα οικογένειες, σκέψου τι πήραμε!

Το '50 φύγαμε τα δυο παιδιά μου από την Κρήτη κι ήρθανε στην Αθήνα. Σιγά-σιγά μαζευτήκαμε όλοι εδώ.»